

Landskap: Skåne Upptecknat av: N. Gerward
Härad: Ö. Göinge Adress: Järrestad
Socken: Orkened Berättat av: Johan Jonsson
Uppteckningsår: 1936 Född år 1864 i

Uppteckningen rör

Tillverkning av laggkärl. S. 1 - 14

Skriv endast på denna sida!

14 sid.

Johan Jonsson bedriver en ganska lönande tillverkning av laggkärl. Han har sin marknad både på Sölvborg och Jönköping. Dessutom säljer han sina varor till uppköpare som i bilar åker omkring i bygderna och gör affärer.

Vid 14-15 års åldern började Jonsson tillverka laggkärk. Han tillverkar huvudsakligen baljor och saltkar. Tillverkningen varierar mellan 200 - 300 baljor samt ett tiotal saltkar.

Förr tillverkade han träband till sina alster men numera är detta ur bruk.

Vid tillverkningen göres först bottnen. Den utritas med cirkeln ochrensågas med cirkelsåget, en såg med mycket smal klinga.

Till stäver avsågas bräder i lämpliga stycken.

4951

2.

Dessa bitar hyvlas med skrubben så att de bli på ena sidan konkava och på den andra konvexa. Kanterna hyvlas på stråken. Stråken lägges fast på hyvelbänken med eggen uppåt. Man håller i bräden och drager den över eggen.

Då stäverna äro färdiggjorda göres med såg och stämjärn en skåra i nedre ändan på den konkava sidan av stäverna. I denna skåra skall bottnen inpassas.

Stäverna slås nu fast på bogtnen. Detta kallas att lagga. På stråken avhyvlas stävernas kanter så att de sluta tätt till varandra.

Då alla stäverna äro påsatte hyvlas de på yttersidan med skrubben.

Banden sättes på med en drev, en trubbig mejsel med en skåra i eggen. I denna skåra stöder bandet

4951

3.

när det drives på.

Då banden ha satts på renskäres kanterna med såg och kniv. I gavelstäverna, som äro en smula läggre än de andra utsågas nu handtagen och dessa putsas med kniv.

Invändigt är baljan inte riktigt jämn. Alla stäver äro inte lika tjocka och en del ha blivit djupare laggade än andra. De uppkomma kanterna avskavas med kniv.

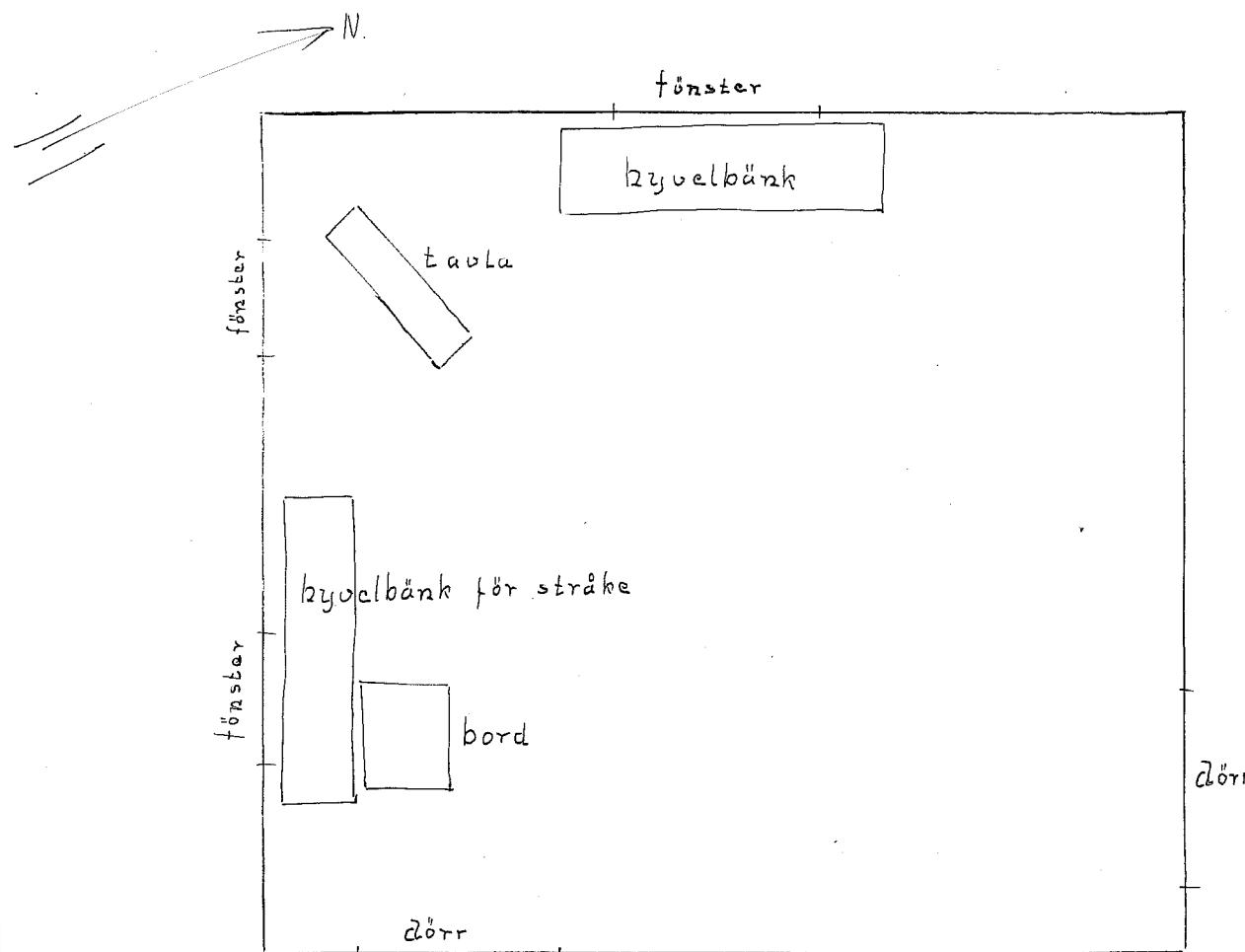
3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4951

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Skiss över verkläden.

Teckn.: Perward.

Skriv endast på denna sidan!

4951

Verkstadsinteriör.

Foto: Gerward.

Skriv endast på denna sida!

6.
4951

Bottenbräder hyvlas till.

Foto: Gerward.

Skriv endast på denna sida!

X
4951

Färdig gjorda stäver.

Foto: Gerward.

4951⁸

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tillverkningsartiklar: Saltekar, baljor, kärna.

Foto: Gerward.

Skriv endast på denna sida!

4951

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bandkniv och skave.

Foto: Gerward.

Skriv endast på denna sida!

10

4951

Stråkar.

Foto: Gezward.

4951

Cirkel av trä .

Foto: Gerward.

Skriv endast på denna sida!

12
4951

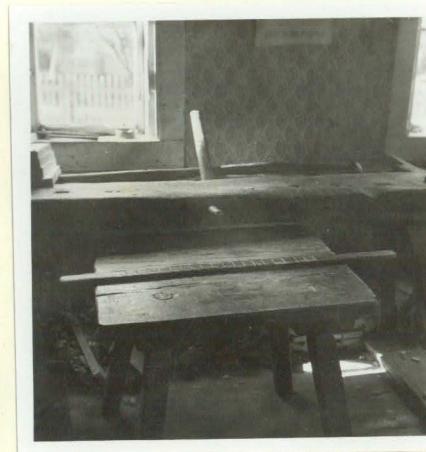
a

b.

Ritmått.

Foto: Gerward.

13.
4951

Tumsmått.

Foto: Gerward.

14
4951

Skrådemärr eller skrädebock.

Foto: Gerward.

Skriv endast på denna sida!